

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ
КОНТРОЛЬ**

Затверджено:

Протокол засідання кафедри
фінансів, обліку і оподаткування
№ 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри ФОО

С.М. Шуляренко

Викладач	Колумбет Олена Петрівна Кандидат економічних наук, доцент
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	Колумбет Олена Петрівна
E-mail	elenakolumbet72@gmail.com
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра фінансів, обліку і оподаткування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 603
Консультації	Кожен понеділок з 14 до 16 м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 603 або за Zoom посиланням

Офіційна назва освітньої програми	Облік і оподаткування
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	07 «Управління та адміністрування» 071 «Облік і оподаткування»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Курс / Семестр викладання	4/8
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 16 годин / 4 годин Практичні заняття – 14 години / 4 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне	Аудиторія згідно з розкладом Мультимедійний проектор, мережа Internet.

забезпечення	
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	вивчення сутності фінансового контролю та прикладного змісту його предмета, об'єктів і методу; засвоєння основних аспектів і елементів організації та методики проведення контрольно-ревізійної роботи, прийомів і способів систематизації, узагальнення, оформлення та реалізації її результатів щодо різних суб'єктів і об'єктів державного фінансового контролю; з'ясування концептуальних основ професійної етики інспектора та їхніх прав, обов'язків і відповідальності, встановлених чинним законодавством України. Допомогти здобувачам вищої освіти опанувати теоретичні та практичні основи операційного та стратегічного аудиту, аудиту корпоративного управління, а також розширити знання щодо організації внутрішнього аудиту на підприємствах.
Загальні компетентності	ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) ЗК 07. Здатність бути критичним та самокритичним
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці СК 04. Здатність застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання. СК 07. Здатність застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості СК 09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування. СК 10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.
Програмні результати навчання	ПР 03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності; ПР 04. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств; ПР 08. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності; ПР 09. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати її особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах; ПР 10. Розуміти теоретичні засади аудиту та вміти застосовувати його методи і процедури

ЧИМ ЦІКАВИЙ КУРС:

Державний фінансовий контроль виступає важливим фактором забезпечення економічної та фінансової безпеки країни. Він спрямований на досягнення економічної безпеки країни через перевірку законності процесів формування і раціонального використання фінансових ресурсів,

блокування діяльності, що загрожує національній безпеці, та сприяє забезпеченню цільового, ефективного й ощадливого використання державних коштів.

Курс дозволить:

- вивчити нормативно-правову базу і теоретичні основи побудови методики та організації здійснення державного фінансового контролю на різних рівнях управління;
- з'ясувати правові засади функціонування державного фінансового контролю та вивчити основні функції органів, що його здійснюють в Україні;
- дати правильне розуміння основних аспектів організації та методики здійснення контрольно-ревізійної роботи щодо різних суб'єктів і об'єктів державного фінансового контролю;
- показати можливі напрями застосування набутих теоретичних знань і практичних навичок для виконання контрольних заходів та здійснення процедур ревізії (перевірки) фінансово-господарської діяльності підприємств, установ і організацій;
- вивчення підходів до оцінки ефективності функціонування системи внутрішнього контролю на підприємстві;
- оцінка якості організації служби внутрішнього аудиту підприємства;
- оцінка відповідності діяльності підприємства завданням, визначеним власниками підприємства;
- вивчення невластивих або незвичних ситуацій, що виникають у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства;
- виявлення та оцінка ризиків ефективного функціонування підприємства як єдиної фінансово-виробничої системи.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1. Загальні основи Державного фінансового контролю в Україні

Тема 1. Сутність та завдання державного фінансового контролю: об'єкт, предмет, види, методи та форми

Сутність та завдання державного фінансового контролю. Предмет та об'єкти державного фінансового контролю. Види, методи та форми державного фінансового контролю. Методологічне обґрунтування виду державного фінансового контролю. Взаємозв'язок форм державного фінансового контролю. Методичний інструментарій контролю.

Тема 2. Органи державного фінансового контролю та їх характеристика

Характеристика органів державного фінансового контролю в Україні. Суб'єкти, які здійснюють зовнішній фінансовий контроль. Рахункова Палата як вищий орган державного фінансового контролю. Основні функції Рахункової Палати України.

Органи внутрішнього фінансового контролю. Державна фінансова інспекція України та її функції. Міністерство фінансів України та його функції у сфері державного фінансового контролю. Функції Державного казначейства України.

Змістовий модуль 2. Організація та проведення державного фінансового контролю

Тема 3. Організація державного фінансового контролю в Україні

Термінологія і планування заходів державного фінансового контролю. Поняття контрольного заходу. Мета планування контрольних заходів. План контрольних заходів.

Документування результатів та формування матеріалів контрольних заходів, порядок їх опрацювання та використання. Організація, виконання, документування результатів і формування матеріалів контрольних заходів. Порядок їх опрацювання й виконання.

Планові та позапланові контрольні заходи. Підготовка до контрольних заходів. Обов'язкові реквізити офіційних розпорядчих документів на проведення контрольних заходів. Матеріали контрольного заходу. Робоча, офіційна, додаткова та супровідна документація за результатами контрольних заходів. Правила опрацювання матеріалів контрольних заходів.

Здійснення контрольних заходів в умовах електронного зберігання та обробки інформації, яка підлягає дослідженню.

Оцінка стану внутрішнього фінансового контролю і запобігання правопорушенням з боку суб'єктів державного фінансового контролю та їх службових осіб. Оцінка стану внутрішнього фінансового контролю. Мета оцінки стану внутрішнього фінансового контролю. Основні критерії оцінки ефективності внутрішнього фінансового контролю.

Попередження правопорушень з боку суб'єктів державного фінансового контролю та їх службових осіб.

Оприлюднення результатів державного фінансового контролю. Поняття результатів державного фінансового контролю.

Тема 4. Контрольно-ревізійний процес: планування та організація

Планування контрольно-ревізійної роботи в системі Державної фінансової інспекції Державної аудиторської служби) (ДАС) України. Формування та затвердження плану контрольно-ревізійної роботи ДАС.

Організація і проведення ревізій. Документальна та фактична перевірки. Планова виїзна та позапланова виїзна перевірки. Складання та затвердження програми ревізії. Участь працівників ДАС у проведенні інвентаризації активів підприємства під час ревізії (перевірки).

Інформаційне забезпечення контрольно-ревізійного процесу. Особливості організації та проведення ревізії за зверненнями правоохоронних органів. Випадки проведення позапланової виїзної ревізії за зверненням правоохоронного органу. Умови проведення позапланової виїзної ревізії органами ДАС за вилученими правоохоронними органами документами. Склад документів, необхідних для передачі правоохоронному органу за результатами проведених ревізій. Дії правоохоронного органу при отриманні матеріалів ревізій.

Облік і звітність з контрольно-ревізійної роботи. Оперативний облік та його показники. Звіт про результати діяльності органів державної контрольно-ревізійної служби та зміст його розділів.

Тема 5. Державний аудит ефективності діяльності підприємств, організацій, закладів

Сутність та правове регулювання аудиту ефективності. Три типи базових стандартів державного аудиту. Підходи до визначення державного аудиту.

Планування як важливий етап проведення аудиту ефективності. Нормативно-правові документи, на підставі яких формуються плани роботи органів ДАС. Методичне забезпечення аудиту ефективності. Методичні рекомендації щодо проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм.

Аудит економічності адміністративної діяльності. Аудит ефективності використання трудових, фінансових, інших ресурсів. Аудит результативності адміністративної діяльності. Теорія трьох "Е". Відмінності аудиту ефективності від фінансового аудиту.

Мета, основні завдання та методи аудиту ефективності. Організація та проведення аудиту ефективності. Організаційне забезпечення аудиту ефективності. Стратегічне планування аудиту ефективності. Основні етапи процесу аудиту ефективності. Підготовка до аудиту. Проведення аудиту. Реалізація результатів аудиту. Поняття гіпотези аудиту. Складання програми аудиту. Оформлення та реалізація результатів аудиту ефективності. Зміст та структура аудиторського звіту. Зарубіжний досвід аудиту ефективності бюджетних установ.

Тема 6. Внутрішній фінансовий контроль: сутність, класифікація, елементи

Підходи щодо формування системи внутрішнього фінансового контролю на підприємствах. Мета і основні завдання системи внутрішнього фінансового контролю на підприємствах. Класифікація внутрішнього фінансового контролю.

Елементи системи внутрішнього фінансового контролю на підприємствах. Середовище контролю. Процедури контролю. Система бухгалтерського обліку. Розкриття внутрішньої структури об'єктів в системі внутрішньогосподарського контролю. Поняття суб'єкта внутрішнього фінансового контролю на підприємстві.

Етапи формування системи внутрішнього фінансового контролю (ВФК) на підприємстві. Модель системи внутрішнього фінансового контролю на підприємстві. Інформаційне забезпечення системи внутрішнього фінансового контролю.

Тема 7. Західні концепції внутрішнього фінансового контролю

Стандарт «Цілі контролю при використанні інформаційних технологій» (COBIT), розроблений Асоціацією аудита та контролю інформаційних систем ISACA (the Information Systems Audit and Control Foundation's Control Objectives for Information and related Technology).

Доповідь «Контроль і аудит систем» (SAC), підготовлена Дослідницьким фондом інституту внутрішніх аудиторів (the Institute of Internal Auditors Research Foundation's Systems Auditability and Control).

Доповідь «Внутрішній контроль: інтегрований підхід» (COSO), підготовлений Комітетом спонсорських організацій Комісії Тридуея (the Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission's Internal control – Integrated Framework).

Вказівки розгляду структури внутрішнього контролю при аудиті фінансової звітності (SAS 55), затверджене Американським Інститутом дипломованих бухгалтерів (the American Institute of Certified Public Accountants' Consideration of the Internal Control Structure in a Financial Statement Audit), з внесеними пізніше змінами (SAS 78).

Тема 8. Методика внутрішнього фінансового контролю та оцінка ефективності контролю

Корпоративні моделі організації служби внутрішньогосподарського контролю: аналіз переваг та недоліків. Фактори, що визначають організацію внутрішньогосподарського контролю на підприємстві. Види органів внутрішньогосподарського контролю на підприємствах різноманітних форм власності. Основні форми організації системи внутрішньогосподарського контролю. Порівняльна характеристика ревізійної комісії та служби внутрішньогосподарського контролю (внутрішнього аудиту). Взаємодія контрольних структур підприємства з іншими структурними підрозділами.

Напрями координації служби внутрішньогосподарського контролю з іншими структурними підрозділами підприємства. Відмінності між структурами внутрішньогосподарського контролю і бухгалтерськими структурами. Відмінності між структурами внутрішнього та зовнішнього аудиту. Стандартизація внутрішньогосподарського контролю. Методики оцінки ефективності внутрішньогосподарського контролю.

Практичні заняття курсу передбачають розв'язок практичних задач, виконання тестових завдань та модульних контрольних робіт, опитування та дискусії за темами.

Індивідуальні завдання

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни у вигляді презентацій, підготовку тез доповіді. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Індивідуальні види робіт можуть бути змінені та доповнені за ініціативою викладача або здобувача освіти (за погодженням із викладачем).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування занять:

За відвідування кожної лекції нараховується 4 бали. Максимальна сума становить 32 бали.

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії (до 6 балів).

Максимальна сума становить 6 бали за кожне заняття, 42 бали - максимальна сума.

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем) у вигляді презентації або підготовка тез доповіді на науково-практичну конференцію – 26 балів.

Підсумковий контроль – Залік

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач, становить 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі

			практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
  2. Конспект лекцій.
- Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>.
2. Про Державну фіскальну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF#Text>.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 01.01.2018 №996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
4. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2021 рр. URL: <http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/PFM%20Strategy%20presentation.pdf>.
5. Про реорганізацію контрольно-ревізійних підрозділів та створення підрозділів внутрішнього аудиту : Лист Державної фінансової інспекції України від 05.10.2011 № 21-14/2- URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN80172.html
6. Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2011-%D0%BF#Text>.
7. Про затвердження Кодексу етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту : Наказ Міністерства фінансів 29.09.2011 №1217 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1195-11#Text>.
8. Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту : Наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011 № 1247. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11>
9. Про затвердження Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах : Наказ Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0995201-12#Text>

10. Германчук П.К., Стефанюк І.Е., Рубан Н.І., Александров В.Г., Назарчук О.І. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит. Київ: НВП «АВТ», 2018. 424 с.
11. Вітвицька Н.С., Чумакова І.Ю., Коцупатрий М.М., Фенченко М.Т. Державний фінансовий контроль: навч.-метод. посіб. К.: КНЕУ, 2017. 408 с.
12. Хмельков А.В. Державний фінансовий контроль: навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 548 с.
13. Гуцаленко Л.В. Державний фінансовий контроль: навч. посіб./ Л.В. Гуцаленко, В.А. Дерій, М.М. Коцупатрий. К.: Центр учбової літератури, 2016. 424с.
14. Хмельков А.В. Державний фінансовий контроль : підручник. Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2017. 228 с.
15. Шевчук О. А. Державний фінансовий контроль: навч. посіб. для студентів ВНЗ. К.: УБС НБУ, 2016. 418 с.

Допоміжна:

1. Дікань Л.В., Кожушко О.В., Лядова Ю. О. Державний аудит : підручн. Л. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 412 с.
2. Соболев В.М. Державний фінансовий контроль в Україні: ефективність інституційного дизайну / В. М. Соболев, Г. М. Коломієць, М. В. Соболева. *Бізнес Інформ*. 2017. № 1. С. 193-199.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».